СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ IX. — Олифантъ, Па. Четверъ 12-го Грудня 1901. — Число 50.

Перегляд тыждневый.

Въ полудне, дня 2. с. м. отворено 57 й конґресъ Спол. Державъ. По залагодженю вступныхъ формальностей, приступлено другого дня до вôдчитаня заявы нового президента, котра всѣмъ утопістамъ, всѣмъ самодурамъ разъ на всегда розвѣяла золотй надѣѣ. Така заява президента е нѣчимъ иншимъ лишь его политичнымъ „вѣрую.“ Вôнъ высказуе нею, що ему по нутру, якои стежки буде держатись въ своѣй політичнôй дѣяльности и чого вôнъ бажае для державы, себто чіе добро въ него на метѣ. Однымъ словомъ — президентъ порушуе тодѣ всѣ найважнѣйшй пытаня, а вконци предкладае и поручае все те, що пôсля его гадки, конґресъ повиненъ бы ухвалити. Ось важнѣйшй точки зъ заявы през. Рузвелта:

Ухвалене острыхъ правъ проти анархистôвъ.

Утворене департаменту торговлѣ.

Продовжене права, якимъ заборонено Хинцямъ еміґрувати до Спол. Державъ.

Заложене пôдморского телеґрафу до Филипинъ.

Побôльшене маринарки.

Будова панамского каналу и пôддержане доктрины Монрого, (котра каже: Америка для Американцѣвъ).

Охорона лѣсôвъ и обшаровъ гôрскихъ передъ безпощаднымъ нищенемъ.

Змѣна еміґраційныхъ правъ въ тôмъ напрямѣ, щобы задержати громадну еміґрацію до Спол. Державъ.

Въ квестіи Кубы и Филипинскихъ островôвъ президентъ заявляе, що буде йти слѣдами свого попередника.

О реальнôй помочи для робôтниковъ; о увôльненю американьской суспôльности зъ пôдъ гнету капіталістôвъ; о пôднесеню дрôбныхъ рôльниковъ, промысловцѣвъ, торговельниковъ и о скрученю головы тôй гадюцѣ, що зве ся тростами, нема й натяку въ политичнôй проґрамѣ найвысшого урядника сеи державы.

Взагалѣ — справджуе ся наше твердженє, що Рузвельтъ тѣломъ и душею належить до републиканьской партіи. Енерґіи, взнеслихъ идей и охоты до самодѣльнои борбы зъ нажерливою бандою капіталістôвъ (чого надѣяли ся многй), въ ньому навѣть не слѣдно. Вôнъ хоче продовжати роботу Мекінлея, а его заява выглядае такъ, немовъ бы була писана рукою звѣсного боса републиканôвъ — Маркъ Ганны... Складъ теперѣшного конґресу такожъ того рода, що працюючій народъ не може нѣчого доброго по нѣмъ надѣяти ся. Сенатъ конґресу або палата высша складае ся зъ 88 членôвъ: 56 републиканôвъ и 32 демократôвъ. Въ нисшôй палатѣ засѣдае 197 републиканôвъ, 152 демократôвъ, 8 популистôвъ, фузионістôвъ и т. зв. демократôвъ срѣбныхъ. Всѣ они бôльшй або меншй капіталисты, и наколи ухвалять що доброго, то безъ сумнѣву лишь въ хосенъ першихъ або другихъ. Правдивыхъ заступниковъ робучого люду тамъ не найдете й зô свѣчкою.

Канада, чи радше еѣ правительство стае ся знову вѣрнымъ слугою анґлійской короны. Якъ перше слѣдна тамъ була антипатія для Анґліи тай змаганя до самодѣльности, такъ теперь проявляе ся мерзка льояльнôсть. Въ коротцѣ мае навѣть бути высланый вôдрядъ канадійской міліціи въ числѣ 600 людей на пôдмогу Кіченерови до пол. Африки. Така змѣна зайшла въ Канадѣ вôдъ часу гостины анґлійского престолонаслѣдника. Сей приѣхавъ, пôдхлѣбивъ кôлькомъ зъ „великихъ політикерôвъ“, погладивъ, вôдзначивъ хрестикомъ або медалемъ — и вже мае вѣрныхъ пôдданыхъ. О пыхо людска, — нуждо наша!...

На Кубѣ вôдбувае ся дальше передвыборча кампанія. Замѣтне, що населене сего острова, мимо довголѣтнои испаньской неволѣ горячо интересуе ся выборами. На деякихъ вѣчахъ и політичныхъ зборахъ являе ся по кôлька, а навѣть по кôльканайцять тысячь участниковъ. На однôмъ зъ такихъ многочисленныхъ вѣчь, яке вôдбуло ся оногды въ Гаваннѣ, ухвалено всѣма силами попирати кандидатуру Пальми на першого президента Кубы.

Филипиньскій ґен. Малваръ выдавъ недавно свѣжу проклямацію, котрою взывае ворохобниковъ до бодрости тай заохочуе до дальшого веденя вôйны. И не знати напевно, чи то сеся заохота, чи инша яка обставина, досить, що ворохобники знову зачинають пôдносити голову. Навѣть найспокôйнѣйшй до теперь елементы бурять ся. Американцѣ довго не знали, що сему за причина, ажь дня 1. с. м. надôйшла вѣсть, немовь бы всю бѣду дѣлавъ давный начальный вождь Аґвінальдо. Вправдѣ вôнъ находить ся въ рукахъ Американцѣвъ, але правительство мае мати незбитй доказы, що вôнъ переписувавъ ся тайно зъ повстанцями, заохочуючи ихъ до вôйны. Въ наслѣдокъ сего загадуе правительство перевести Аґвінальда до Спол. Державъ и выточити ему процесъ за зраду.

Мѣжь арґентиньскою и чилійскою републикою въ полудневôй Америцѣ заносить ся на вôйну. Такъ одна якъ и друга република мобілізують вôйско, обсаджують границѣ и спроваджують оруже зъ Нѣмеччины. Причиною непорозумѣня, о скôлько можна дôзнати ся зъ суперечныхъ допесень американьскихъ ґазетъ, мають бути граничнй спôры.

Въ Анґліи чимъ разъ бôльше крѣпшае партія, котра за всяку цѣну домагае ся закôнченя полуднево-африканьской вôйны. Свѣдомй робôтники, купцѣ, промысловцѣ, а послѣдными часами также богато вызначныхъ личностей енерґічно поликують правительство до заключеня мира. Не можна сказати, абы они робили се зъ доброго серця, нѣ! Имъ зъ выняткомъ робôтниковъ, ходить въ першôй мѣрѣ о свою питому шкôру, котра починае присыхати до ихъ костей. Ось що пише одна зъ консервативныхъ ґазетъ, до недавна великій ворогъ Бурôвъ: »Лишѣть вже разъ Бурôвъ въ супокою, дайте имъ навѣть чого бажають, а оглянѣть ся по-за себе! Бачите. Знаете, яке лихо насъ окружае? Зъ першорядной державы упала Анґлія такъ низько, що вже нѣхто зъ нею не числить ся. Въ Азіи, въ Африцѣ, въ Америцѣ а мабуть и въ Австраліи потеряла она свôй вплывъ разъ на всегда; мае повно довгôвъ; еѣ вороги взяли ся за руки; гуманнй и поступовй люде цѣлого свѣта обурюють ся на насъ; наша армія знищена; наша торговля и промыслъ подупали; нашй матеріяльнй страты дôйшли вже до 2000 міліонôвъ долярôвъ! Чи ще не видите? Слѣпй — тажь вы для себе и для насъ копаете грôбъ. Схаменѣть ся — закôнчѣть вже разъ пол. африканьску вôйну, хочь бы навѣть коштомъ независимости Бурôвъ!“

Бурскій дипльоматичный аґентъ, якій передъ кôлькома днями приѣхавъ зъ пол. Африки до Парижа, подае чимало цѣкавыхъ фактôвъ зъ поля битвы. Мѣжь иншими твердить вôнъ, що вôдъ початку вôйны Буры не потеряли бôльше въ забитыхъ, лишь 2800 людей, що въ анґлійскій арміи пожирають рôжнй недуги безлѣчь жертвъ и що Буры зовсѣмъ не тратять надѣѣ на выграну. Головный бурскій вождь, ґен. Бота, заявивъ ему такъ: »Я можу ще вести партизаньску вôйну поверхъ пять лѣтъ — и маю надѣю, що выжену Анґлійцѣвъ зъ пол. Африки.« Сей самъ аґентъ твердить такожь, немовь бы жителѣ Родезіи приготовляли ся до повстаня.

Лордъ Кіченеръ сими часами мало що доносить. За цѣлый минувшій тыждень рапортувавъ лише дня 5. с. м., що майорови Семпсонъ удало ся полонити близь Ермело 100 Бурôвъ, майорови Дейкінсъ коло Пільструмъ 93, а ґенералови Метюенъ пôдъ Клерксдорпъ 19. Не згадують однакъ нѣчого панъ Кіченеръ кôлько потеряли при тôмъ Анґлійцѣ. Тяжко припустити, абы енерґічнй оруженй Буры дали себе ловити немовъ оселедцѣвъ... Въ противнôмъ разѣ, тамъ не було Бурôвъ лише бурскй жѣнки и дѣти.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.		
12	Ч.	Парамона, Филум.
13	П.	† Андрея апост
14	С.	Наума, Филарета
15	Н.	28. Аввак., Мироніи
16	П.	Софонія
17	В.	Варвары, Іоанна Д.
18	С.	Саввы

КАЛЕНДАРЬ „СОЮЗА“ на рôкъ 1902:

вже готовый.

Єсть въ нѣмъ понадъ 40 образкôвъ, 300 сторонъ друку, уставъ церковный и много рѣчей цѣкавыхъ, смѣшныхъ и поучаючихъ. Цѣна лишь 50 центôвъ вже зъ пересылкою. Хто бы хотѣвъ купити собѣ сей красный и пожиточный календарь, нехай не вôдкладае, але сейчасъ присылае замовлене и грошѣ. Особливо всѣ члены „Союза“ повиннй сей календарь купити. Члены „Союза“ нехай складають грошѣ на руки мѣсцевого секретара, а той зашле ихъ не до касіера, але до предсѣдателя „Союза“: Rev. A. Bonchevsky, 10 May str., Ansonia, Conn., або до редакціи „Свободы“. Box 418, Olyphant, Pa.

На тростъ календарôвъ нѣкому не высылаєсь тôлько за готовй грошѣ. Доходъ зъ календара пôйде до касы „Союза.“

— **Мѣжнародну** и западно індіяньску выставу отворено дня 2. с. м. въ Charleston, S. C. Цѣлею сеи выставы е запôзнане ширшого загалу зъ богатствами полудневыхъ стейтôвъ и западныхъ Индій. Першого дня звидѣло выставу 20 тысячь людей.

— **Ажь** 22-охъ муринôвъ хотѣла лінчувати товпа бездушниковъ въ Андалюзіи, Ала. дня 5. с. м. и то за що? За те що оденъ зъ нихъ застрѣливъ урядника въ оборонѣ свого житя.

— **Ґазета** для слѣпыхъ зачне вôдъ нового року выходити въ Петербурзѣ (Росія). Друкъ сеи ґазеты буде того рода, щобы можна розпôзнавати его при помочи дотику.

— **На** Гонолюлю, де жіе такожь кôлькадесять Русинôвъ появила ся чума. Правительство докладае всѣхъ заходôвъ, абы еи придусити.

— **Нове** мѣсце еміґраціи вынайшли собѣ буковиньскй Русины. Ото, якъ доносять до галицкихъ ґазетъ, выѣхало вже и выѣжджае богато людей зъ Вашковецъ и окресности до Славоніи, продаючи свои ґрунты за безцѣнь. Сеи осени зъ самыхъ Вашкôвцѣвъ выѣхало 20 родинъ, а зъ сусѣднихъ сѣлъ въ четверо тôлько. Ще тамъ нашихъ людей не було!

— **Незавидна** доля майнерôвъ. Въ копальняхъ каменнои соли въ Штрасфуртѣ въ Прусахъ завадивъ ся шибъ »Людвикъ II.« и присыпавъ 70 гôрнякôвъ. Зъ пôдъ звалищь выдобуто 3 неживыхъ и 25 тяжко раненыхъ гôрнякôвъ; 13 охъ не можна було доси вôднайти; прочй е здоровй.

— **Густа** мрака на морю — найбôльшій ворогъ кораблѣвъ. Ся приповѣдка морякôвъ справджуе ся дуже часто. Ось и дня 1 с. м. пôдчасъ густои мраки зустрѣвъ ся при вис. Елкотризъ корабель „Sausalito“ зъ кораблемъ „San Rafael“ и готове нещасте. Той послѣдный доставъ въ бôкъ такого штурханця, що сейчасъ почавъ потопати. На щасте зъ 300 подорожныхъ, якй нимъ ѣхали, удало ся выратувати 296; лишь 4 пôрнуло зъ кораблемъ въ морскй глубины, щобы бôльше не выйти зъ нихъ живыми.

— **Неясный параґрафъ** Въ карнôмъ кодексѣ російскôмъ не ясно зазначено, чи »день« кары арешту треба брати дословно яко одинъ день, чи уважати за одну добу. Сю нагоду выхôснувавъ якійсь дотепный злодюга, засудженый на мѣсяць арешту, и внѣсъ подане, абы дозволено ему на нôчь выходити зъ арешту.

— **Вѣденьскй** дневники доносять, що на шляху желѣзницѣ Подґуже-Освенцѣмъ зъ товарового поѣзду выскочило 70 штукъ безрогъ, що ѣхали на торгъ до Вѣдня. Зъ 78 безрогъ лишило ся въ ваґонѣ лише 8 штукъ.

— **Стриткара** въ Poughkeepsie, N. Y. выскочила зъ шинъ (минувшои середы) и зъ моторменомъ, кондукторомъ тай 4-ма подорожными упала до рѣки Гудсонъ. 5 людей выратувало ся, оденъ погибъ. Причиною лиха були покрытй ледомъ шины.

— **Жили** и жили! Въ Ютика, Н. Й. померъ оногды коваль, котрый мавъ 119 лѣтъ; — въ Филаделфіи, Па. жіе убога женщина Марія Мекдоналдъ, що числить собѣ 130 рочкôвъ, а вже всѣхъ ихъ перебѣгла и „збітувала“ муринка Марія Люиза, яка сими днями померла въ Ріо де Жанейро (Бразилія). Она жила не много — лише 160 лѣтъ тай була послѣдною муринкою, котру яко невольницю куплено въ Африцѣ для американьскихъ плянтаторôвъ.

— **Сити-мейорови** зъ Мікиспортъ, Па., Р. Дж. Лекови надосдавъ якійсь мудрагель кôлько листôвъ зъ жаданемъ, аби той дарувавъ ему 30 тысячь долярôвъ, — инакше буде куцо коло него. Дня 2. грудня доставъ сити-мейоръ свѣжій листъ, де написано: „Не присылаешь грошѣ — я ѣду по тебе. Выбирай — грошѣ або смерть!“

— **Незвычайный** засудъ поліційного судіѣ Т. М. Кенедія въ Клевляндъ, О. выкликавъ сензацію. Виліяма Зеблъовского обжалувала передъ судомъ Standard Oil Co. за крадѣжь металю вартости $1. Обжалованый призна́въ ся до вины, та мимо того судія увôльнивъ его вôдъ кары, мотивуючи свôй поступокъ тымъ, що Standard Oil Co. обкрадае многихъ людей, проте нема нѣчого великого, наколи оденъ бѣдный чоловѣчина обокравъ компанію.

— **Рада** мѣста Коломбусъ, О. ухвалила, що зô взглядôвъ санітарныхъ не вольно нѣкому плювати на мѣстѣ ходники. Отже радный Е. Гамерштайнъ, котрый бувъ противъ ухвалы, зажартувавъ собѣ зъ неи въ сей спосôбъ, що дня 4 с. м. появивъ ся на мѣстѣ зъ величезною плюванкою, завѣшеною на шиѣ, до котрои плювавъ що хвиля. Обôйшовъ такъ цѣле мѣсто и розсмѣшивъ всѣхъ его жителѣвъ.

— **Ще** одна желѣзнича катастрофа приключила ся минувшои суботы близь Сиракюзъ, Н. Й. Особовый поѣздъ желѣзницѣ D. L. & W., якимъ ѣхало 145 людей, зъударивъ ся на стаціи Тюлі зъ поѣздомъ тяговымъ, при чôмъ 12 людей було потовченыхъ, а ще бôльше набло ся смертельного страху. Одна льокомотива на пôвъ розбита. Дня 3. с. м. така сама доля стрѣтила особовый поѣздъ желѣзницѣ D. & H. Въ дорозѣ до Вилксбери, на стаціи Ґрінъ Ріджь, налетѣвъ вôнъ на другій поѣздъ, при чôмъ 2 люда потовкли ся. — Поспѣшный почтовый поѣздъ желѣзницѣ Iron Mountain зъударивъ ся дня 5. с. м. коло Мелверъ, Арк. зъ особовымъ поѣздомъ. Обѣ льокомотивы и оденъ ваґонъ розбили ся на трѣски; 3-хъ людей погибло; 33-хъ покалѣчило.

— **Судъ** коронерôвъ рѣшивъ дня 4 с. м. що вина катастрофы пôдъ Сенека, Міч. (о чôмъ мы доносили) спадае на желѣзницю Wabash. Въ наслѣдокъ сего рѣшеня згадана желѣзнича компанія буде змушена заплатити велику суму гроша покалѣченымъ и за побитыхъ пасажирôвъ.

— **Мощѣ** св. Анны выкравъ незвѣсный злочинець, зъ костела тои самои назвы въ Fall River. Mass. Були се одинокй мощѣ святыхъ на цѣлу Америку и складали ся зъ двохъ кусниковъ кости св. Анны. Злодѣй достався ся до костела черезъ вôкно, але зъ грошей и дорогоцѣнностей навѣть не рушавъ нѣчого. Розбивъ лише золоту пушку, де мѣстили ся святощѣ, забравъ ихъ тай выйшовъ тою самою дорогою. Догадують ся, що сеи незвычайнои крадежи допустивъ ся якійсь божевольный.

— **Жида** Исаака Лѣхтенталя арештовано въ Делятинѣ (Галичина) за торговлю дѣвчатами. Лѣхтенталь пôддуривъ въ Городенцѣ двѣ гарнй дѣвчины и пôдъ покришкою, що везе ихъ до службы въ Чернôвцяхъ, мавъ поѣхати зъ ними ажь до Царгороду до своеи „кавярнѣ.“ Але въ Коломыѣ одна зъ дѣвчатъ ему утѣкала, а друга выговорила ся передъ кондукторомъ, „що ѣде до Черновець.“ Кондукторъ пôзнавъ сейчасъ, зъ чимъ мае дѣло и запытавъ Лѣхтенталя, куда вôнъ ѣде зъ сею дѣвчиною. Жидъ признавъ ся до всего и ще додавъ, що „въ Туреччинѣ потреба гарныхъ дѣвчатъ“. Та хочь „було треба“, то мимо того Лѣхтенталя увязнивъ жандармъ, а дѣвчину вôдослано до Городенки.

— **Вôспа** появила ся такожь въ Филяделфіи, Па., въ Ню Йорку и Бофало, Н. Й. Вô всѣхъ тыхъ мѣстахъ занотовано до теперь поверхъ 400 случаѣвъ занедужаня.

— **При** будовѣ нового моста на рѣцѣ Бодрогъ утопило ся въ селѣ Шолочки, абауйской стол. (Угорщина) 4 робôтниковъ.

— Хочешь достати добру книжку за дарно? Читай те, що надруковано на трегôй сторонѣ.

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
До старого краю на рôкъ	$2.00

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або через експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо без того мы не годнѝ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 82.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраевыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Де-що

про порядки в цареславнiй мiсиї в Сп. Д. п. Америки

(Дальше).

Я не естемъ жаднымъ старостою при церкви... з той причыны, що я найболше потрудився коло ней своѣомъ працомъ и грошыма и былъ избранiй старостою, Але о-еви Н. не дававъ церковны денгѣ поѣдати, за спеченя просфор плативъ толко 75 ц. во мѣсяцъ, то о. Н. ходивъ як бы его злый духъ опанувавъ. Я за старство подяковавъ А его вжало лихо... 2. Пишете менѣ, що настолко непочитамъ нашу церковъ, що таку грязь тримаемо тамъ де Безкровна Офѣра приноситься, де невидимо Ангели Окружаютъ Перестолъ, що вы о томъ напишете Преос. Владыцѣ. То пѣшѣтъ, поѳтаряю еще раз пѣшѣтъ. Такого порятку о. Н. научывся въ катедралномъ Соборѣ во Санн-Францѣшко. За тоты столы и меншы столкы, чайникы, мисы, горчкы, горнята, Віскы батлы, Лѣйкы, кены, квармежу, шафлики, купачкы, клейнкайты выдавъ о. Н. церковны всѣ грошы. А преставили книгу росходню Епископу и его Преосвященство пôтписав, що вшытко вопорядку. Я почавъ ся противити тому непорятку то менѣ о. Н. заборонивъ входъ ко овтарю. Я написавъ о томъ Благочынному, що у насъ ся употребляе 12 столѣв больших и меншыхъ во церкви, що за мястъ люде мали бы ся молити то смотрятъ як вôлъ на новы Ворота як о. Н. комендерует столами по церкви, що хощетъ заберати всѣ грошы и покупати непотрѣбны рѣчы то я достав отвѣтъ: »що староста на то ест, сли священикъ неспотребитъ всѣ денгѣ то щобы староста спотребовалъ. А староста неимѣетъ ничого до дѣла толко що му Священикъ роскажетъ и щобысмо ся молили о душах нашихъ И Благодарили Пре... Владыцѣ, що намъ пославъ Священика. То естъ Правда, требалобы Поблагодарит, Аленеза такого, що уничтоживъ Братство и Приходъ. А що намъ кажетъ Благочинній молити ся о душахъ вашыхъ то я знаю во чом дѣло. Кто вамъ кажетъ зле робити? Ви лѣзете въ пекло А кто щобы васстримовавъ. Як такбудете робити то и Чортъ вашыхъ душъ небудетъ хотѣвъ. Уже завчасу чуете, що будетъ зо вашыма душами за тотъ наротъ, котри вызбурили и за тоты сварнѣ, якы сут надневнѣмъ порятку. Мав бым много ище дописаня о вашыхъ шахрайствахъ, ночкода Пера, як то кажутъ...

IV.

10-го юнія, 1898.

Ваше Высокие Преосвященство Преосвящнийши Епископъ и Милостиви Владыка Алеуцки и Аластински! Мыъ.... Русиныъ, котори походиме исъ Червенoѣ Русси поселилизме ся во..... и Присоединили змеся Зосерцами конаш прадидноѣ православноѣ Вири и Церкви и непопустимося до остатноѣ Години Житя нашого и Завашим Позволиномъ открили Святуъ Православну Церковъ и Побашоѣ Милости далисте для насъ Священика и Вашъ приказ и Сполнили зме, покупали зме Меблу и С охоти длянашого дужъ пастыря, нотяшко, нелехко. Юуплзме выплатили всио, немаме апп одного цента Долгу. Мебл коштуе насъ болш $400 Атерася и зпортитъ и Вси повиности платили зме Священику..., ноякъ Ваше Высоке Преосвященство Приказали отцу.... переселити ся до...., то унасъ небыло и почотыри недили Божественноѣ Литургиѣи атримаме ся Щосилъ ест против наших ворогив униятив, котори певнособи домаюу, що мы надовши час невыдержиме нашу Святуюу Павную Церков. Но мы покладаеме надѣюу во Бозиъ, Що всио терпеливо зытяжиме. Но мы Вси приступаме Вирны Ковашимъ Стопам Социлованiємъ и Просиме Ваше Высокое Просвященвтвоъ Молосгиви нашъ Владика Еп., Абы покрипили наши сили, босами немаемо надиѣ и рады исъ жадноѣ стороны, бо священики барсъ ритко приходиатъ до насъ. По Празнику паски толко 3 три недили унасъ Вит правила ся Божественна Литургияа, но атрафлятся що изъ нашихъ прихожанивъ що якъ унасъ нее Священика тои дутъ Доунияцкоѣ Церкви; но амы протое Слабнеме бо якъ униятъ приде до его дому то дастъ и ему колекту атолко передплитъ тоѣ гроши колекту, котору нам бы еѣ давъ пополовинй дист наодну Ц а другу на Церков. А нам униаты колекту недаду, бофказуют Своюу Церков. що стоѣт ццила на довзи и Певно не Фтримают еѣ бонуних, як нам видомо, порятку нема, но мы идемо Долину а они Догори. Нодумаемо, що пероминаюуть ся часыъ, но може и нам переминит ся. А терасъ довидализмеся.... но ищы от.... нашим Священикомъ во третоу Воскресение кончити Божественну Литургиюу; но мы ѣихъ зохоты приѣмаете и Дякуеме Сердечни Вашому Высокое Преосвященствуъ За тое. Но и о..... пришли донасъ и подержалиъ Мѣтингъ и обяснили намъ овсимъ, що они назначени одну 3 трету недилу и що мы должни платити одну 3 часть до.... за помешканя Священика и юужъ заплатилизме за угля и.... Но просимо Ваше Преосвященство Непозоставте насъ натомъ роспоряджиню надалше оставити насъ, що бы Воскресения мали Божествену Лѣтургиѣю и платили Священику за прогонъ и кождои Прихожанъ по его потребѣ и трегину..... томы незнаме но Господ Богх Всемогущи толко знаѣе нонетяшко и отое и недолго недъ Господи Боже, абы Нашая Церков неросыпла ся, бо пригожане неспокоѣны, бо невосилахъ веце платити нодосихпоръ добри колекту давали, що ищи скождого месяца попару доларив остаео но аюуш показуе дуже планше, бозатоту 3 недилу що ся збере офирѣ во церкви то ищи мало буде заплатити до... анамъ неостане вонаши Церкви ани одного Цента и исщи Доходтъ Росход непокрые.

(Дальше буде).

Мадярске чудовище!

Въ »А. Вѣстнику« (Slavonian edition) ч. 44 находить ся допись зъ Whiting, Ind. якогось J. Trojanovic-а, а въ той дописи читаемо дословно ось що:

„..... odbula s'e u nas slavnosc dn'a 17. nov. Povodu ku tejto radostnej slavnosci podali blahoc'estive virniki cerkvy nas'ej, gr. katoliki narodnosci mad'arskej, menovito: Stefan Varga, Josif Baroii, Andro Ricko, Stefan Sinc'ak i Michael Les'ko, kteri do nas'ej cerkvi kupili dva prekrasne zastave." Дальше читаемо: „..... O. na's duchovny*) trimal krasnu propoved', v kterij podal otcovske pouc'enie, z'e jak nam potrebno postupovac, aby my tu v moru vs'eliakych vier, jazykov i narodnoscov potrimac i zabezpec'ic mohli nas'u sv. vieru, obrjad i narodnosc...."

Чи чулисьте таке? Варґа, Баріѝ, Річко, Синчакъ и Лешко narodnosci mad'arskej!! Чистои крови мадяре! Не правда-жь? Такъ написавъ Joan Trojdanovic' (чи такожь мадяръ?), такъ выдруковавъ перевченый редакторъ вôдъ »Злôсника«, а о. Шатала (также мадяръ?) podal pouc'enie, aby potrimac narodnosc!! Чи то не чудовище вычитати щось подôбного въ часописи, котра хвалить ся своею рускостію и задля своеи твердои руСССкости пишесь кôлькома »С«!?

Але мусите знати, що ту „narodnosc mad'arsku" на вôльнôй ам. земли фабрикують не родовитй мадяре або мадярскій рядъ, але таки свои перекинчики — русcскй мадяроны гр. к. обряду. Вôдъ головы рыба смердить, або, якъ той казавъ: яке дерево — такій клинъ...! Тажь то недавнй ще часы, якъ якійсь Л. заявивъ публично въ „Amerikai Nemzetor"**) (ч. 46, р. 1899), що оо. К. Лавришинъ, Демяновичь, Ал. Дзубай, пп. Жатковичь и Бешенѣй найлѣпшй мадярскй патріоты, а гр. кат. угорскй попы одинокй пôддержують мадярску идею въ рускôмъ и словацкôмъ народѣ. Правдивôсть словъ „Am. Nemzetor-а" бачимо днесь на дѣлѣ. Два роки ще не минули, якъ се написала згадана мадярска часопись, а днесь вже пише те саме »А. Р. Вѣстникъ«, орґанъ »Соединенія« гр. кат. русскихъ брацтвъ"! То-жь радуй ся американьска Русе! Маешь спасителѣвъ! А сли днесь вже Варґа, Синчакъ, Лешко и т. д. narodnosci mad'arskej, то вѣдай не довго треба буде ждати, щобы вычитати, що оо. Лавришинъ, Е. Волкай, Ал. Дзубай, пп. Жатковичь, Бешеній и т. д. а навѣть цѣле »Соединеніе« суть лѣпшими мадярами, якъ небôщикъ Арпадъ, той родовитый Гунъ, що пріѝшовъ ще зъ Азіи на Угорщину.

То-жь слава и честь вамъ, вамъ — гробарамъ всего що руске. Чванитесь, що вы найтвердшй, але — на голову! Вы русскй мадяроны гр. к. обряду клином розбиваете темный народъ и одну часть пхаете до Словаковъ и творите narodnosc sloviacku, чи тамъ slovensku, а зъ другои фабрикуете narodnosc mad'arsku!

Знаючи, що въ »Соединенію« суть такй священники и свѣдомй свѣтскй Русины, що потрафлять станути въ оборонѣ всього рôдного, тому я выписавъ умысно тыхъ пару увагъ, щобы narodnosc mad'arska не закрадалась анѣ до »Соединенія« анѣ до орґану »Ам. Р. Вѣстника«, анѣ до мозґовницѣ его редакторôвъ. Памятайте, що »Соединеніе« и его орґанъ повиннй и мусять служити народови рускому, а не можуть служити и не смѣють narodnosci rusko-gr.-katolicko-slovensko-mad'arskej.

або.

*) Евгеній Сатала, бувшій душпастырь въ Passaic, N. J.

**) Въ календари „Свободы" на р. 1901 и въ „Дѣлѣ" чч. 76—8 б. р. А. Бончевскій подавъ, що така заява появилась въ часописи „Szabadsag". Тымчасомъ „Szabadsag" закинувъ нашимъ мадяронамъ панславізмъ, а они боронились въ згаданôй „Am. Nemzetor".

Дописи.

19. Лист з України.

20. Листопада, 1901 р.

Аж голосно занадто кричать, галасують московські часописи про розділ Австриї, як тільки вмре Франц Іосип. І казати нічого, Галичину і Буковину Росия не одмінно забирае буцім то собі! Ми, українські патріоти, читаючи таке, не знаемо, що й казати, як і покладати і чи вірити, що може бути така подія, яка ще найбільшого лиха-горя нам принесе, ніж ми зараз його маемо.

Звичайно, що наше слово тоді і в Галичині і на Буковині було-б москалями задавленим, як ось і зараз на Украї́ні. А немае слова, немае і народу. То що-ж буде з нами? Але ми згадуемо, що в нас же ще е і американські Русини, то і гадаемо собі, що і тоді ще задля нас не все загине, що ще і тоді буде де нам концентрувати свою культурну міць; певно, що як би таке лихо скоїло ся, що Галичина і Буковина зробили ся-б росийськими ґуберніями, то тоді-б американські Русини, ви братіки, почали-б вийгравати задля Руси Україки ту-ж ролю, яку тепер мае собі Галичина. Єге! А все таки і тоді-б наше слово, наша пісня а з ними і ми не загинули-б і не загинуть!

Ні, Русь-Україна ніколи не вмре!...

Тепер у нас на Україні ворохобня: Лютий ворог вже дуже розлютовав ся, та й казить ся. В Харкові, Полтаві, Чернигові, Київі і по повітах, та навіть і по селах ледви не що ночи росийська політична поліция-жандарми не дають спати патриотам-Українцям, трусять їх, допитують, а деяких, особливо з молодіжі, позакидали і по тюрмах, та і мучать їх там. В нас на Україні так поводить ся, що хто з Українців почувае себе Українцем, то той вже і е політичним винуватцем в очах росийского уряду. Такому то вже і жандарми, тюрма, потайні досліди, потайний суд у Петербурзї і засилка на Сибір, повинні по всяк час миготіти в очах, і бути на думці.

Дуже, дуже ми у себе дома нещасні! Хто в тому винен річ друга, але ми лихо те спадкове собі дістали, та і слабі ми, щоб його здихати так швидко, як того хотіло ся б.

Московські часописи оповіщають, що »Новий завіт« перекладений на українську мову і був на розглядинах в росийській Академії Наук. Академія переклад ухвалила, та, як те слід по законам росийским, зараз переслала його в »Святѣйшій Синодъ« задля його ухвали. Звичайно, що синод, як то вже було нераз, залишить його в своїх архивах і сьв. письмо на нашій мові в Росиї, не зараз побаче сьвіта.

Українець.

Зъ Кумбола, Па.

Кождый якусь новину до „Свободы" пише, то и я бы хотѣвъ написати історію зъ Ню Йорку. Пріѣхавъ я минувшого року, коли бувъ страйкъ, до Ню Йорку, до свого краяна И. Пареляка, що то мае руску фабрику циґаровъ. И бувъ я тамъ пару днѣвъ, але я хочу видѣти и больше мѣста. Поѣхавъ я на стріт-карѣ ажь на Attorney Str. Подыбавъ я тамъ одного чоловѣка и вонъ до мене: „добре поледне пану!" „Дай Боже." „Дзе пан іду?" „Я лем ту подивити ся по мѣстѣ." „Та хоце ту до салону, будземе вiдзец музику." Пріѝшовъ я до салону, тай выпивъ малу склянку пива. Давъ я готельникови 5 центôвъ, а вонъ ми выдавъ 2 назадъ. Пытаю ся, по кôлько продае склянку пива, а вôнъ каже, що малу по 3, а велику по 5 центôвъ. Но, то я таке не видѣвъ. На барѣ рыбы и чорный хлѣбъ. На платформѣ высоко грае жидъ, а тамъ танцюе Чехъ, Полякъ, Нѣмець, Онґаръ, Руснакъ и Богъ знае якій ґатунокъ; а кождый танцюе свое: Полякъ польку, Онґаръ мадяра, кождый свое, а жидъ свое грае. А я стою, смотрю на туту комедію и смѣю ся до пуку, бо я таку комедію не видѣвъ, якъ жію. Приходить одень парубокъ, достъ красивый, изъ одною дѣвкою. Дѣвка велика якъ жандаръ. Зачали танцювати, дѣвка ся зачала обертати якъ кôлъ, а парубокъ коло неѣ лѣтатъ якъ глупый, дупкатъ, трѣскатъ ногами ажъ ся голосъ обзыватъ. Якъ ся вытанцювали, та парубокъ до дѣвки каже: „пожичь менѣ 2 доляры, выпеме сой пива." Дѣвка выняла 2 доляры, дала парубкови, а вôнъ якъ ихъ дôставъ до рукъ, то ся такъ потѣшивъ, якъ коли-бъ найшовъ 100 доляровъ. Пиво сой пе, а зъ дѣвкою гуляе, скаче, дупкатъ, ажь ся голосъ розлѣгатъ по салонѣ. Приходить одна дѣвка и кличе мене до танцю, а я еѣ вôдповѣвъ, що не пôду, бо днесь пятниця; а дѣвка на то: „го-го го! якій ту побожный пріѝшовъ! Мы ту танцюемо кождый день и въ недѣлю!" А менѣ ажь волосе на головѣ стало. А хто бы тому не вѣривъ, то най ѣде до Ню Йорку на Аторней стрітъ, то якъ ся подивить, то сой помыслить, що тамъ вже Бога нѣтъ, тамъ люде забули о Бозѣ. А найбôльше Русинôвъ и Онґарôвъ. А прошу тото дати до „Свободы", може дахто буде читавъ, то ся опамятатъ, що тамъ бôльше не пôде, бо тамъ такъ, якъ Содома и Гомора — проклятый тотъ стрітъ.

Петро Ґалайда.

З Sifton, Man., Canada.*)

„Я перший правдивий сьвященик післаний Архиепископом; я маю власть, я маю право вам розказувати. Я маю власть в Канаді, а в Спол. Державах ні, бо я там не післаний. Так само ті сьвященики, що післані до Сп. Держав не мають права в Канаді, хиба викажуть ся письмом від Архиепископа. А ви дорогі братя в духових потребах удавайте ся до француских сьвящеників і до польских, наколи розумієте їх мову. Они спасуть вас... Преосьвященний Архиеп. дае вам разрішене... Инші віри не спасуть вас, бо ви їх не розумієте. Я тут перший, а хто знае, може і послідний. Ви просите о сьвященика, честь вам за то, що не забуваете своі віри, але що ж? В Галичині брак сьвящеників, великий брак, а ви тепер не належите під нашого цісаря, то-ж цісар не може дати вам гроший на удержане сьвященика, а Канада нічого не дае, отже нема иншої ради лиш ви маєте дати удержане, а тогди коли би було певне удержане, то може епископ пришле одного на Канаду, а може двох... Я інакше не можу говорити..."

Такий зміст подвижних »орґанізацийних« проповідий о. Жолдака в сій околици. Варто, щоби Русини порозуміли добре сю проповідь. Я знов сьмію спитати о. Жолдака в імени всіх чесних і сьвідомих Русинів в Канаді, длячого він нас пхае в обійми француских і польских католиків та відмавляе всякого права в Канаді руским сьвященикам зі стейтів? Чи ви, отче Жолдак, часом не предтечою Кулявих? Чого завиваете в папірці се, що думаете? Лучше скажіть отверто свою думку — се красше. Штучками не заідете далеко; нарід зрозуміе вас і »премудрих немудрі одурять.« Треба також, щоби ви подали публично причину, чому не радите читати народови Нового Завіта на українській мові, що се за боляк для вас? Чи думаете що здусите розвій духовий в народі на вільній земли? — Не в Америці! Сли так будете поступати, то як раз зробите місце бородатим батюшкам... Єсли митрополит Шептицкій каже вам так робити, то видно, що він »родив ся митрополитом«, щоби златиньщити руский нарід, але не діжде сего. Ми, братя Русини, на вільній земли повинні вже раз пізнати вовків в овечій шкірі і подумати самим про себе — утворити свою незалежну церкву, котрої головою мав би бути сам Христос. Горнім ся до товариства руских церковних громад в Америці, стараймо ся о сьвященника, котрий би поділив ся з нами долев і недолев і був сьвітлим, поступовим чоловіком, не назадником.

Іван Бодруґ.

*) Про подвиги о. Жолдака в Канаді дістали ми 6 дописей, з котрих друкуемо повизшу. Всї они нарікають на его поступоване. Позаяк нема сумніву, що о. Жолдак ділае після вказівок о. митрополита, то сумні наслідки такого поступованя не трудно предвидіти. Одну часть Русинів вхоплять католики, другу цареславні, інші прилучать ся до протестантів а ще інші стануть зовсїм індиферентними. Всї повисші чотири дороги згубні для Русинів то з боку национального, то релїгійного, то знов з загально людского ввиду чого найбільше сьвідомі Русини і ті, в котрих жива віра а не новомодне поганьство, будуть змушені скорше чи пізнїйше створити свою власну руску, народну церков при помочи сьвідомих Русинів так духовних як і сьвітских. — Ред.

Справы „Р. Н. Союза."

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касієръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

Въ мѣсяцю Октобру б. р. приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючй новй члены:

	Число въ гол. книзѣ:
PITTSBURG, PA.	
Цимбала Василь	2365
Бадякъ Грыць	2366
Патрошь Арсеній	2366
Пѣтухъ Петро	2367
Коцуръ Петро	2367
Бахоръ Феньо	2367
Вислоцкій Василь	1348
SCRANTON, PA.	
Куцеръ Стефанъ	1869
Гайко Станиславъ	1871
Гакашь Андрѣй	1871
SIMPSON, PA.	
Ревакъ Лука	2209
Сѣкора Антоній	2209
Єдинакъ Максимъ	2210
Баранякъ Мих.	2210
Єдинакъ Иванъ	2211
Гавранъ Грыць	2211
„ Иванъ	2212
Тарасъ Марія	2213
„ Панько	1843
Бабичь Катарина	2213
Бохневичь Иванъ	2158
WEST PAWLET, VT.	
Вовчакъ Осифъ	2368
Несторъ Демко	2369
Кащакъ Максимъ	2369
Венґловскій Микола	2370
Станкевичь Людвикъ	2370
Дудикъ Филипъ	2371
Ганчакъ Онуфрій	2371
Кузма Кирило	2372
Мельникъ Алексій	2372
Бѣловъ Митро	2373
Кѣсôвъ Яцко	2373
MAYFIELD, PA.	
Щеснякъ Давидъ	2374
Мусява Димитрій	2374
Канюхъ Андрѣй	2375
Швѣдеръ Михайло	2375
Дзюбѣньскій Авимъ	2376
Гладикъ Иванъ	2376

Матѣйчакъ Грицъ	2377
„ Марія	2377
Спѣвакъ Параска	2378
ANSONIA, CONN.	
Горбаль Кирило	521
Меркувачь Теодоръ	1661
„ Василь	1662
Докля Александра	1664
Петровска Катрена	1664
Терекъ Василь	1665
Шмайда Гнатъ	1665
NORTHAMPTON, PA.	
Ґайда Микола	2378
Катирчакъ Василь	2378
Коцуръ Антонъ	2380
Чепелякъ Михаилъ	2380
Спякъ Микола	2381
Будигась Стефанъ	2381
Круба Василь	2382
Шевчикъ Тимко	2382
Суско Михаилъ	2383
Хромякъ Юрко	2383
Бабякъ Стефанъ	2384
Миклушинъ Микола	2384
Яковъ Ґамбаль	820
Крайнякъ Иванъ	1596
Кравчакъ Стеф.	1599
Кимакъ Иванъ (стар.)	1604
MAHANOY PLANE, Pa.	
Лещакъ Михайло	1435
Гриндьо Андрѣй	1435
DESLOGE, MO.	
Братство св. Іоана Крестителя.	
Иванъ Сабатъ	2306
Алексій Балѣґроцкій	2306
Самуль Фрицкій	2307
Андрѣй Посыпанко	2307
Осифъ Федакъ	2308
Семанъ Сысакъ	2308
Миколай Федакъ	2309
Иванъ Янковичь	2309
Романъ Гладъ	2310
Осифъ Нестерякъ	2310
Теодоръ Ревакъ	2311
Гнатъ Макухъ	2311
Юрко Макухъ	2312
Миколай Репакъ	2312
Тимко Репакъ	2313
Грицъ Дынь	2313
Теодоръ Посыпанко	2314
Иванъ Хованецъ	2314
Василь Цюра	2315
Михаилъ Решетаръ	2315
Гнатъ Лыпъ	2416
Петро Баканъ	2316
Митро Дичко	2317
Теодоръ Лукачикъ	2317
Иванъ Лазорикъ	2318
Лукачь Сорока	2318
Иванъ Посыпанко	2319
Яцко Повхъ	2319
Яковъ Старикъ	2320
Осифъ Ревакъ	2320
Петро Мархутъ	2321
Афтанъ Бешкиднякъ	2321
Грицъ Купвара	2322
Теодоръ Ґалайда	2322
Иванъ Чарный	2323
Антоній Макухъ	2323
Андрѣй Балѣґроцкій	2324
Гнатъ Посыпанко	2324
Петро Смаржь	2325
Мих. Добровольскій	2325
Максимъ Оршакъ	2326
Андрѣй Сысакъ	2326
Стефанъ Баканъ	2327
Василь Крохта	2327
Семанъ Саґанъ	2328

(Дальше буде.)

Д. Пирчь, секретарь

ПОСМЕРТНІ † ВѢСТИ.

Марія Волювачь, донька Юрка Волювача, членкиня „Р. Н. Союза“ ч. гол. кн. 1094, умерла минувшого мѣсяця въ Brooklyn, N. Y. Вѣчная ѣй память!

НОВИНКИ.

— **Памятайте** на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касіера подъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о томъ секретаря подъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

— **Забили** кары на Jessup, Pa. угорского Русина Юрка Скибу, минувшого понедѣлка. Небощикъ робивъ подъ брехою на „дѣдовцѣ“, мавъ 27 лѣтъ, бувъ самотный, походивъ зъ села Миклушовець, шариской столицѣ. До жадноѝ орґанізаціи не належавъ.

— **Богатый** банкиръ Г. Терволіґеръ зъ Мюскеґонъ, Міч., пропавъ передъ колькома днями, полишивши листъ, въ котромъ пише, що не може опѣкувати ся чужими грошми, бо се затяжка для него задача. Всѣ гадали, що Терволіґеръ допустивъ ся крадежи, але коли переглянули его книжки и удали ся до банку, зобачили, що мае ся противно: банкиръ лишивъ ще своихъ грошей въ касѣ на 15,000 доляровъ. Чужого й цента не взявъ, а утѣкъ лишь тому, абы не впасти въ покусу при пѣклованю ся чужими грошми. — Рѣдка честнота въ нынѣшныхъ часахъ.

— **Дотепный** злодѣй. Зъ Араду на Угорщинѣ доносять: До помешканя вдовицѣ по властителю большои посѣлости Кінцинґу закравъ ся злодѣй въ часѣ, коли цѣла родина была дома и забравъ книжочку касы ощадности на 240.000 коронъ та всѣлякй дорогоцѣнности вартости 50.000 коронъ. Злодѣй выгодно и спокойно спакувавъ всѣ тй предметы, розобравъ ся, поклавъ ся до постелѣ, закуривъ собѣ циґаро и читавъ ґазету. Раненько вставъ, убравъ ся, промѣнявъ свою одѣжь на лѣпшу, яка найшла ся въ шафѣ и щезъ безъ слѣду; але передъ тымъ написавъ листъ до панѣ Кінцинґъ, въ котромъ каже, що не знае, чи вкраденй рѣчи принесуть ему щасте чи нещасте. На всякій случай просить вонъ Бога, щобы властителямъ тыхъ рѣчей вынадгородивъ єю шкоду въ десятеро.

— **Словакови Мих. Штофцѣ** зъ Шамокінъ, Па. страхъ захотѣло ся було ѣхати до старого краю. Купивъ въ той цѣли шифкарту голендерскои лініи и мавъ кораблемъ »Ryndam« водплысти до Европы. Але чи вонъ за-довго прощавъ ся зъ краянами въ Шамокінъ, чи може тренъ не хотѣвъ поспорити, досить, що коли на бовтѣ „Hamburg“ заѣхавъ до русла повнôчного Риверу въ Ню Йорку, зобачивъ зъ острахомъ, якъ „Ryndam“ рушивъ зъ пристани, тай маестатично почавъ водпливати на широке море. Штофка, не богато надумуючись, скаче зъ порона въ воду и починае доганяти „свою шифу.“ Та ту пересвѣдчивъ ся сарака, що се не легка справа. Зимна вода протверезила его дурну голову, а „грѣшне“ тѣло були бы водали филѣ рыбамъ на поживу, якъ бы не скора помочь зъ порона. Въ Гобокенъ водали мудренного пливака до шпиталю, де довго дзвонивъ зубами, немовь на алярмъ.

— **Ощадна** женщина умерла сими днями въ Райпонъ, Віс. Називала ся она Росанна Фолеръ и зъ продажи молока, сыра, масла и яецъ наскладала въ протягу 30 лѣтъ 10 тысячь доляровъ.

— **Конвенція** великои роботничои орґанізаціи Federation of Labor водбувае ся водъ 5. с. м. въ Скрентонъ, Па. На конвенцію зъѣхало ся колькасотъ делеґатовъ такъ зъ цѣлыхъ Сп. Державъ, якъ и зъ Канады.

— **Нові** почтові значки, зъ погрудемъ короля Едварда, выйдуть въ Канадѣ на початку сѣчня 1902 р.

— **Войскову** касу въ Жовквѣ (Галичина) обокравъ хтось на 50 тисячь коронъ.

— **Армія** Спол. Державъ (после рапорту міністерства войны, предложеного президентови) числить теперь 3,288 офіцировъ и 81,235 рядовыхъ вояковъ. Больша половина зъ того числа, бо 43,239 вояковъ вразъ зъ офіцирами, находить ся на Филиппинахъ; 4,914 на Кубѣ; 1,541 на Порто Ріко; 256 на островахъ Гавайскихъ; 527 въ Алясцѣ; 162 въ Хинахъ а въ Спол. Державахъ 23,874.

— **Пожежа** въ охрестности Е. Ріверъ и 9-ои ул. въ мѣстѣ Ню Йорку надѣлала шкоды на 800 тысячь доляровъ. Згорѣли великй склады дерева; фабрики Uptegrove & Bros. и Mutual Gas Co., а такожь колька меншихъ будинковъ. Зъ маґазиновъ Standard Oil Co., якй були сильно загроженй, выпущено до рѣки поверхъ 100 тысячь ґальоновъ нафты, абы устеречи ся експльозіи.

— **Краевй** часописи подають яко рѣчь „певну“, що Пропаґанда заіменувала візитаторомъ на всѣ кольоніи канадійскй о. декана Амврозія Поляньского (москальофіла), а австрійске правительство мае ему купити шифкарту до Канады (чи не въ цвішендеку? — увага складача), и платити рочно ажь 800 злр! Кромѣ сего подобнымъ візитаторомъ буде именованый оденъ угорскій священникъ зъ осѣдкомъ въ Вашинґтонѣ. Радуй ся американьска Русе!...

— **Бразилійскй** Русины аґітують сильно въ Галичинѣ: збирають грошѣ на закупно рускои друкарнѣ, вербують священниковъ и учителѣвъ. Трехъ свѣтскихъ священниковъ и 7 учителѣвъ выбирають ся до Бразиліи. Такъ пишуть краевй ґазеты.

— **14-лѣтный** Джемсъ Ровшь зъ Galliopolis, О. застрѣливъ ся зъ досады, бо мати не дозволяла ему ѣсти баґу (чю).

— **Трупы** 3-охъ бѣлыхъ дѣтей найшла жандармерія въ возахъ шатровыхъ циґановъ, якй розложили ся коло Кошиць, на Угорщинѣ. Дѣти були краденй въ бѣлыхъ родичовъ и, якъ сконстатували лѣкарѣ, померли водъ морозу.

— **Зъ** Salem, Mass. пишуть намъ: »У насъ водбулось благословеніе новои церкви дня 28. новембра. ОО. духовній були слѣдуючій: Волкай зъ Бриджпортъ, Сабовъ зъ Питсбурґъ и Лавришинъ зъ Шенандоа. Заплаты за свои труды не взяли водъ насъ жадной, то-жь въ имени цѣлои парохіи дякую имъ сими словами и желаю щастя и доброго поводженя на многая лѣта. Василь Нестеръ“.

— **П. Ант. Пелякъ** зъ Eveleth, Minn. пише намъ, що на ихъ плейзѣ есть богато Хорватовъ, але Русиновъ мало. Робота иде добре. Платня за компаніцку роботу $2.00 на день, а за контракторску на сколько хто выробить.

— За „Свободу“ треба платити „наперед“!

Чія згуба?

Корова червонявои масти, безъ роговъ прійшла до мене въ суботу, дня 30. новембра и водъ того часу передержую еи у себе. Чія бы она була — най зголосить ся до Андрѣя Ольканичь въ Прайсвиль, Па.

— Хто друкуе вамъ статуты, бальові тикеты, наголовки листовъ, коперти: мадяръ, жидъ, Англичанъ? Чому жь не идете ку свому чоловѣку Русинови, котрый вамъ красше и таньше зробить? Єго адресъ: В. Саричь, 517 E. 13th Str., New York City.

Перед лицем житя.

Написав Максим Горкий.*)

Перед грізним лицем житя стояло двох людий, оба невдоволені житем, і на питане: »Чого очікуете від мене?« — оден з них відповів змученим голосом: »Строгість твоїх противорічий мене непокоїть, мій розум надармо стараесь поняти змисл бутя, а моя душа переповнена сумнівами. Мое самопізнане говорить мені, що чоловік есть одним найліпшим з між всіх сотворінь...«

— Чого хочеш від мене? — спокійно спитало жите.

— Щастя!... Для того щасте есть конечним, щоби ти погодило дві головні противности моеї душі: мое »хочу« з твоїм »ти мус«.

— Бажай те, що »ти мус« для мене, сказало строге жите.

— Я не хочу бути твоею жертвою! — крикнув чоловік. — Я хочу бути властителем житя, а ту гнити карк під ярмо его законів — длячого?...

— Говоріть яснійше! — сказав другий чоловік, що стояв близше житя, але перший — не звертаючи уваги на слова товариша — говорив дальше:

— Я хочу свободи — жити в згоді з моїми бажанями, і для ближнього не бажаю бути ані братом ані слугою з почутя обовязку, а буду тим, чим мені свобідно захочесь — рабом або братом. Я не бажаю бути серед людства каменем, котрий валить людство, куда і як захоче, будуючи тюрми для свого добра. Я людина, я дух і розум житя, я повинен бути свобідний!

— Гов, — усьміхаючись строго, сказало жите. — Ти наговорив много і знаю всьо, що скажеш дальше. Хочеш бути свобідним! Та що-ж? — Будь! Бори ся зі мною, побіди мене і будь мені паном; а тогди я буду твоїм слугою. Ти знаеш, що я безсторонне і все легко піддавалось побідителям. Але треба побідити! Чи спосібний ти до борби зі мною задля своеї свободи? Так? Чи достаточно сильний побідити, та чи віриш в свою силу?

А чоловік відповів злісно: »Ти втягнуло мене до борби з самим собою, ти наострило мій розум наче ніж, що вліз глубоко в мою душу і поторощив еї!«

— Ви не жалуйтесь а говоріть з ним острійше, сказав другий.

— А перший продовжав: »Я хочу відотхнути від твого гнету. Ах, позволь мені скоштувати щастя!«

Жите знов усьміхнулось усьмішкою подібною до блеску леду:

— Скажи-но, коли говориш, чи ти жадаеш, чи просиш?

— Прошу, — відповів чоловік наче відгомон.

— Просиш, як звичайний жебрак; але, мій бідненький, я обовязане тобі сказати — жите милостині не дае. Знаеш що? Свобідний не просить, він сам бере мої дари... А ти, ти тільки раб своїх бажань, тай більше нич. Свобідний той, в кого е снага увільнитись від всяких бажань, а вложити себе в одно. Розумієш? Будь здоров!

Він зрозумів і як собака розтягнув ся у ногах безсторонного житя, щоби тихонько хапати обгризки, куски з его стола.

Опісля безбарвні очи строгого житя глянули на другого чоловіка — се був неокресаний, але добрий чоловяга:

— Чого-ж ти просиш?

— Я не прошу, але жадаю.

— Чого?

— Де справедливість? Дай еї ту. Всьо проче возьму опісля, а на разї мені треба тільки справедливости. Я довго ждав, я ждав терпеливо, я жив працею, без віддиху, без сьвітла! Я ждав... але досить! Час мені жити! Де справедливість?

А жите сказало ему спокійно: »возьми«.

З російского А. Б.

*) М Горкий, се оден з первоpядних сучасних російских писателів, котрого писаня переводять ся на всї сьвітові мови. Сей начерк первісно виданий гектографований Киевским Союзним Совітом на ціли студентів, котрі потерпіли в часї студентских розрухів р. 1900 і 1901. Тепер его надруковало „Рабочее Дело“ ч. 10. б. р. звідки перекладаемо на нашу мову. М. Горкий ще сидить в тюрмі за свою любов до свободи. Небавом подамо більше перекладів сего письменника.

Залюблений.

Вонъ: — Панѣ, страшно васъ люблю! Вы для мого серця справляете таку полекшу, якъ той »айскримъ« (морожене) для жаждущого жолудка... Мушу женити ся зъ вами!

Она: — Я бою ся.

Вонъ: — Чого?

Она: — Щобы вы не достали катаръ серця, подобно, якъ водъ мороженого катаръ жолудка...

ч.

— **Пѣвець** церковный пошукуе мѣсця. Интересованй зволять адресувати:
TEO. WAYCOVICH,
Port Richmond, 326 Chatam Str.,
PHILADELPHIA, PA.

ОГОЛОШЕНЄ.

Важне для рускихъ дѣвчатъ и женъ!

Безъ вступного буде ся приймати въ грудни 1901 и въ сѣчни 1902 р. до сестричного братства св. Ольги въ Джерси Сити, Н. Дж., въ Бруклинѣ, Н. Й., въ Ню Йорку (на горѣ и на долѣ мѣста) въ Бльомфілдъ, Н. Дж., въ Елизабетѣ, Н. Дж. и въ Гекенсекъ, Н. Дж. Мѣсячне выносить лишь 25 ц., а користь велика, бо сестр. братство доглядае въ слабости и платить по 2 дол. 50 ц. тыждневои запомоги, а 100 дол. въ разѣ смерти. Теперь числить братство около 400 членовъ, а коли дойде до 500, то подвысшить ся запомогу. Не водкладайте довше, а приступайте сейчасъ, бо жадна зъ васъ не знае, що еѣ завтра чекае. Приймае ся въ вѣцѣ водъ 8 до 35 лѣтъ.

ВСЯЧИНА.

ДОБРОДУШНОСТЬ.

Швабиско, вернувши въ ночи домовъ, заувважавъ, що подъ ложко сховавъ ся злодѣй. Тому чимъ скорше засвѣтивъ свѣчку и каже: гей панцю, выносись зводтамъ скоро, бо якъ побачить тебе моя жѣнка, то буде бѣда!

МАЛЕ НЕПОРОЗУМѢНЄ.

Панѣ (у фотоґрафа): Колько хочете, що водфотоґрафуете моихъ шестеро дѣтей?

Фотоґрафъ: Три доляри, моя панѣ! Але тузѣнъ выпаде о много тунше!

Панѣ: Такъ довго я не годна чекати!

— Роботничй юніи въ Нѣмеччинѣ числять теперь міліонъ членовъ. Минувшого року прийшло до ихъ касы 9½ міліона марокъ, зъ чого выдано понадъ 8 міл. для страйкуючихъ, на аґітацію, для людей позбавленыхъ працѣ тай переслѣдуваныхъ капіталістами, на роботничй ґазеты, процесы и пр.

СИНЯ КРАСКА ЛІЧИТЬ БОЖЕВІЛЬНИХ.

Перед кількома роками італійскі часописи доносили, що під впливом синьої краски божевільні вертають до здоровля. Сю вість принято з недовірем. Але небавом лікарі пересьвідчили ся, як спасенною показала ся теория принесена з Італії. Про досліди на сїм полю читаемо в одній з французских часописий: »Синя краска і напади шалу в Кент«. Управителеви заведеня для божевільних в Медсон, д-ра Давіесови, повело ся в послїдних роках вилїчити немало божевільних при помочи синьої краски. Хосенні наслідки у недужих можна було замітити вже третого дня, як приміщено їх в синьо мальованій кімнаті. Божевільні, котрі ніколи не мили ся, просили води до митя і дивували ся, що они такі нечисті; шалені утихомирювали ся; гістеричні дівчата повертали до здоровля. Д-р Давіе замітив також, що недужі третого або четвертого дня по приміщеню їх в синій кімнаті, жалували ся на біль голови, але сей біль минав по двох днях, а з ним починав ся зворот в недузі божевільного.

— Генрик IV., король французкий, приїхав одного разу до невеликого, провінціонального міста. Бурмистр міста виступив з промовою; коли однак зачав говорити, десь недалеко заричав осел. »Не говоріть враз!...« сказав корол, і вже було по параді.

ДИВНЕ ДИВО.

Нинішні часи суть дуже цікаві, бо жаден чоловік не мае часу!! А при тім говорять люде все о злих часах.

ПАНТОФЛЬОВІ ГЕРОЇ.

Банкир (на улици): Моя служниця знов мені днесь не вичистила добре черевиків, і за те мушу еї добре зібрати.

Екс-банкир (перестерігаючи): Дай їй спокій; я так само колись робив.... а тепер мушу собі сам чистити черевики.

— Затовщені ковнїри при мужеских сурдутах (ковтах) можна знаменито очистити слідуючим способом: До одробини мила, роздробленого на тарели, налійте сальмяку. Коли ся мішанина постоїть якийсь час і зробить ся з неї рід сирупу, витріть тим затовщений ковнїр і пополочіть чистою водою.

— На скаженину умерае річно в Европі 1300 осіб. Найгірше, що ся недуга і другі еї подібні, перенощені з псів на людей, взмагае ся з року на рік. Замітне також, що в полудневій Европі пожирае она о много більше жертв, як в північній.

Лишь до Нового Року!

Хто принесе або пришле впрость до нашои редакціи предплату за „Свободу“, тому вышлемо почтою тй книжки, котрй вонъ собѣ самъ выбере —
ЗОВСѢМЪ ЗАДАРМО.

Мусить однакъ прислати найменче рôчну предплату, то есть два доляры.

За два доляры присланыхъ за „Свободу“ мае право выбрати собѣ книжокъ вартости 50 центовъ.

За присланыхъ намъ 4 доляры, мае право выбрати собѣ книжокъ на 1 доляра, за 6 доляровъ предплаты достане книжокъ вартости $1.50 и такъ дальше. Словомъ, за кожду рôчну предплату за „Свободу“ достане книжокъ вартости 50 центовъ.

АЛЕ ЛИШЬ ВОДЪ ДНЯ ОГОЛОШЕНЯ СЕГО ДО НОВОГО РОКУ.

Хто ажь по Новомъ Роцѣ надошле предплату, сей такого дарунку не достане!

Списъ книжокъ, зъ котрыхъ могуть собѣ предплатники выбирати:

Американьскій шляхтичь	15
Богъ надежда (костяна оправа)	$2.50
Бесѣды про часы козацкй	75
Безъ працѣ, казка	20
Борба клясъ	10
Библія мала	30
Библія велика	50
Байки Павла Свого	25
Букварь угрорускій	15
Багнітки	10
Великій Изборникъ	$4.00
Весела книжочка зъ образками	30
Водкрытє Америки	10
В царстві сатани	50
Гумористика	10
Двѣ хлопскй державы	5
Дезертиръ, Ковалева	60
Дика панѣ	70
Два старцѣ	10
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Добра Настя	10
Де-що про землю	10
Дорога, новелї Стефаника	60
Енеїда Котляревского	50
Зъ вершинъ и низинъ	1.50
Зъ села	20
Зъ чужихъ зѣльниковъ, оповѣданя	1.00
Забобоны та ворожбицтво	20
Записки школяра	20
З житя, оповідання	60
Іван Гус, гуртовий спів, Лисенка	50
Календаръ (на р. 1902)	10
Календар Просьвіти (на 1901)	20
Калєндарь для Ам. Русиновъ (1901)	25
Казки Андерсена	25
Коли ще звѣрѣ говорили	40
Коваль Бассімъ	60
Катехизмъ	10
Коляды и щедровки	10
Казки Ґрімовъ	25
Канадійска Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Капиталъ и праця	10
Камяна душа	10
Карби — гуцульскі новелї	30
Кухарка руска	7
Листы зъ чужины	1.25
Лихій день, комедія	10
Лисъ Микита	50
Маруся, оповѣданє	25
Молитвенникъ для дѣтей	10
Молитвенникъ	$1.20
Мертвецкій великдень	10
Микола Палкинъ	10
Нашѣ звѣрята	25
Новомодный спѣванникъ	15
Надельмаєръ	10
Народнй казки	25
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русиновъ	15
Нарід в неволї	10
Наталка Полтавка	20
Образки для дѣтей за оденъ	1 ц.
Оповѣданя Марка Вовчка	30
Оповѣданя С. Макара	15
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя Стороженка	10
Оповѣданя для дѣтей	20
Опришок Яношік	25
Оповіданя Сороковского	70
Пѣсословець	40
Псалтирь	90
Pid Krestom (мол. лат. буквами)	$1.00
Повѣсти Устіяновича	80
Поезиї Гейного	50
Протестъ галицкихъ Русиновъ противъ мадярского тысячолѣтія	10
Про водступник. водъ рос. православія	10
Панщина и еѣ скасованє	30
Покарана лож, комедія	10
Повѣсти Федьковича	20
Подорож до краю великанів	25
Паньскі жарти	30
Піснословець	45
Перед і за кулісами	50
Перли, Лопатиньского	50
Рускій букварь	25
Руско-украинска література	20
Розказы про небо и землю	10
Розказы про силы природы	10
Робінсонъ Крузо	10
Русини пряшівской епархії	35
Спомини А. Гончаренка	10
Словарь російско-укр. (4 томы)	6.00
Старый Єфремъ	10
Сім казок	50
Судний день	40
Словаки чи Русины	40
Творы Гр. Квѣтки	1.00
Творы Ст. Руданьского	50
Тымко Гаврилюкъ	15
Учитель, комедія	30
Хвалите Господа	1.20
Хрунѣвда	10
Хлопы и хлопска справа	5
Хмельницкій и Хмельнищина	15
Хлѣбъ душѣ	80
Хлопскй пѣсни	10
Читанка для II. клясы	30
Читанка для III. клясы	40
Читанка для IV. клясы	50
Читанка для молодежи	10
Якъ чоловѣкъ зойшовъ на пана	50
Якъ повставъ свѣтъ?	15
Якъ Русины стали христіянами	10
Якъ дбати о здоровлє	25
Яблочникаръ, комедія	15
Як козам роги виправляють	10

☛ Всѣ попередни списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.
SVOBODA, Box 43, Olyphant, Pa.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошеня напередъ.

Где есть?

Устим Яв. Гаврилченко, з Антонівки, херсонськоі губерніі (Росия). Перейшов российску границю в Марті с. р. і в Австріі як би у воду впав. Хто би знав его адрес, нехай напише до

L. Dedul,
719 EUREKA, So. Dak.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гаврінлъ Малиннякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Сало! Сало!

Насъ неразъ питали за старе краеве сало, але мы не знали, хто его продае. Теперь най памятають всѣ, що старе, дво и три-лѣтне краеве сало продае въ Америцѣ лишь:

GEO. RETIK.

13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

Є се оденъ зъ найстаршихъ рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Мае красный готель, добру ґросерию и безпечно посылае грошѣ до старого краю

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —

ВАСИЛЯ ТУРКА

на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжй трунки и добрй цигара. Мае также галю — на весѣля и другй забавы.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первородный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Юрко А. Прокоповичь,

погребникъ, готельникъ, и Livery Stable.

— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

CHRISTIAN SCHMIDT,
203 W. Coal Str.
Shenandoah, Pa.

САЛУНІСТАМЪ ДО ВѢДОМОСТИ!

Я утримую на складѣ найлѣпшй напитки, якъ темпереційну соду, джиндерейлъ, саспрела, пиво въ бутелькахъ бѣле и червоне, вайсъ біръ и портеръ.

Ану салуністы спробуйте, а переконаете ся!

ОДИНОКИМЪ

найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:

ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.

517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англицкôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

Чи суть чуда на свѣтѣ.

Такъ пытають себе люде, котрй, можна сказати, чудеснымъ способомъ були вылѣчені зъ рôжныхъ тяжкихъ недугъ.

Не були се чуда, лише знане.

Хто терпить на яку не-будь хвороту, а хоче зъ неи вылѣчити ся; хто бажае прійти до давного доброго здоровля, силы и меткости — най уважно прочитае тыхъ кôлька стрѣчокъ.

ЧУЛИ ВЫ ВЖЕ ДЕ-ЩО О ПРОФЕСОРѢ COLLINS?

Без сумнѣву, що такъ, бо его слава и звѣсне имя лунають по цѣлôмъ свѣтѣ. Вôнъ студиювавъ много, не лишь на славныхъ европейскихъ університетахъ, але такожь и въ Америцѣ. Довгй лѣта старавъ ся набрати досвѣду и доскональнвъ ся въ лѣкарской штуцѣ швидко, тымъ бôльше, що природа надѣлила его незвычайными здôбностями, быстротою и великимъ розумомъ.

Днесь профессоръ Collins є славнымъ на весь свѣтъ, а не лише звычайнй люде удають ся до него о помôчь въ разѣ недуги, але й найлѣпшй лѣкарѣ засягають его рады, тай просять о выяснене, наколи не можуть понятн симптому якоись недуги.

Можна смѣло твердити, що кого вôнъ не вылѣчить, того вже нѣхто на свѣтѣ не уздоровить.

ПРОФЕСОРЪ COLLINS ПРОВОДИРЕМЪ ЛѢКАРѢВЪ ВЪ ЛЯБОРАТОРІИ.

Сей зручный а славный лѣкарь заложивъ институтъ пôдъ именемъ „The Professor Collins New York Medical Institute", 140 West 34th St. въ Ню Йорку, абы тымъ лекше мôгъ спѣшити зъ помочію страдаючôй людскости.

Въ тôмъ институтѣ тысячамъ а тысячамъ привернено вже здоровле, а мѣжь тыми соткамъ соткамъ Полякôвъ и Словакôвъ. Зъ причины браку мѣсця подаемо ту лишь деякй короткй листы, котрй заслугують на увагу.

Youngstown, O., 1. вересня, 1900.

Пане Професоръ Collins!

Посылаю Вамъ свою фотоґрафію въ доводъ, що я вже здорôвъ. Черезъ 5 лѣтъ бувъ я недужій. Оденъ лѣкарь твердивъ що маю мошна нездоровй, другій, що мушкулы затвердѣли, третый, що мôй мѣхуръ въ непорядку и т. д. Безлѣчь гроша я выдавъ на лѣкарѣвъ, а й довгій часъ лежавъ въ шпиталн. Вы одьй вôдъ разу пôзнали мою хвороту, а вашй лѣкарства за два мѣсяцѣ привернули менѣ здоровле.

Зъ братерскимъ поважанемъ
ВАСИЛЬ ГРИШЬ.

Scranton, Pa., 5 липня, 1900.

Высокоповажаный Проф. Collins!

Сама не знаю, якъ выразити Вамъ свою подяку за освободжене мене вôдъ тяжкои болѣзни. Я терпѣла скаженй болѣ въ мясняхъ, кололо мене въ боцѣ и въ крижахъ. Ахъ! страшно я терпѣла. Радила-мъ ся многихъ лѣкарôвъ въ краю, лѣчили мене професоры въ Пешту, та все безъуспѣшно. Мабуть вже не буду вылѣченою, такъ гадала я собѣ, однакъ, прійшовши до Америки за сыномъ, удала-мъ ся до Васъ о помôчь. Лѣкарства, котрыхъ Вы менѣ два разы прислали, зділали тй чудеснй наслѣдки, що днесь дякувати Господеви — чую ся здоровою

Зъ дякою и поважанемъ
МАРІЯ КОРЕШКА.

Detroit, Mich., 15 серпня, 1900.

Професоръ Collins въ Ню Йорку.

Высокоповажаный Пане!

Ваша слава широкою филею плыве по свѣтѣ, але наколи-бъ королѣ и цѣсарѣ свѣта знали о вашôмъ глубокимъ знаню, без сумнѣву не дали бы Вамъ лѣчити бѣдныхъ людей лишь задержали-бъ Васъ для себе. Мене стрѣтило се нещасте, що упавъ-емъ зô сходôвъ и потовкъ ся тяжко. Мавъ-емъ порутаній кости и такъ бувъ покалѣченый, що лѣкарѣ, котрй мене лѣчили, не робили надѣѣ на мое вылѣчене. Вы однакъ зовсѣмъ мене уздоровили. Днесь жалую лишь, що не можу Вамъ сего гôдно вынадгородити.

По вѣкъ вдячный Вамъ
ИВАНЪ ПИЛЯРСКІЙ.

Pocahontas, W. Va., 6 мая, 1900.

Любый Пане Професоръ!

Най Вамъ Господь Богъ заплатить за Вашу помôчь. Шесть лѣтъ була я недужа, удавала ся до докторôвъ, але безъ успѣху, бо они не могли розпôзнати хоробы. Каждый говорилъ инакше. Прійшло ся вже лагодити на смерть. Але на конецъ захотѣло ся ще разъ попробувати и нынѣ дякую Богу, що удала-мъ ся до Васъ. Вашй лѣки усунули болѣ; днесь я сильна, здорова, а навѣтъ потовстѣла. Люде говорять, що выглядаю о 10 лѣтъ молодшою.

Зъ краснымъ поздоровленемъ
АННА КОВАЧИКЪ.

ВЕЛИКА ЗРУЧНОСТЬ ПРОФЕСОРА COLLINS-А
въ лѣченю мущинъ, женщинъ и дѣтей, вôддаленыхъ тысячѣ миль.

Въ лѣкарскôмъ знаню суть звѣстнй деякй симптомы, котрй описанй, дають можнôсть зовсѣмъ докладно пôзнати яку-будь хоробу. Наколи хорый выповнить слѣдуючй пытаня тай пôшле ихъ професорови Collins-ови, то вôнъ пôзнае докладно его хоробу. Не треба ѣхати до Ню Йорку — напишѣть лишь:

Чи кашляете?
Вонѣтуете?
Худнете?
Маете уплавы?
Чуете ся зле?
Маете невральгію?
Болить васъ въ боцѣ?
Маете гризь?
Болить васъ цѣле тѣло?
Болять васъ уха?
Маете злый апетитъ?
Терпите на бѣлй уплавы?
Чуете ся пригнобленымъ?
Пече васъ въ горлѣ?
Маете слабый зôръ?
Лякаете ся легко?
Росчулюете ся скоро?
Маете твердый столець?
Маете короткій вôддыхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Маете заворотъ головы?
Свербить васъ скôра?
Маете обложеный языкъ?
Трясуть ся вамъ руки?
Бе вамъ сильно серце?
Чуете гнеть на серци?
Чи мучить васъ сонъ?
Чи чуете бôль въ костяхъ?
Маете бôль въ плечахъ?
Чуете бôль при урнновашо?
Ворконе вамъ въ кишкахъ?
Маете зза мягке тѣло?
Маете недугу матицѣ?
Перемерзаете швидко?
Вонае вашѣ ногъ?
Чуете горячу кровъ?
Терпите на заразливу хоробу?
Обрыджуе ся вамъ ѣджене?

УРЯДОВЙ години: вôдъ 10 до 1 по пол.; вôдъ 2 до 5 веч.

Въ недѣлю лише вôдъ 10 до 1 по пол.

Лѣки посылае ся черезъ експресъ до кождои мѣсцевости въ Сполученыхъ Державахъ.

Можете писати якою не-будь мовою

ЛИСТЫ АДРЕСУЙТЕ:

Professor Collins New York Medical Institute,
140 West 34th Street. NEW YORK.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N. J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтанший напитки всякого рода и пораду, де ѣй лучше купити шифкарту.

С. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекурацийнои компании.

Колектуетакожь гроші за ренту. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешкания або на продажь по Blakely. Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву краёву палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

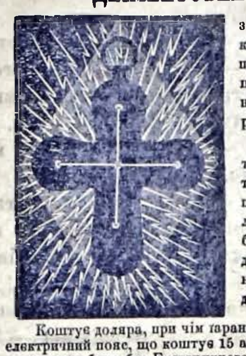
Задармо потверджуе всякй паперы и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

ДІЯМЕНТОВИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,

званий також хрестомъ Вольта, зістав відкритий кілька літ тому в Австриї, а задля своїх великих приметъ розповсюдив ся скоро в Німеччині, Франциї, Скандинаві, і других европейских краях, где нині уважають его за найсильнійше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діяментовий Хрест лічить руматизм мускулів і суставів, невралгію, болї в цілім тілї, нервовість, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гистерию, паралїж, трясене, удар, епілепсію, танець сьв. Віта, пальпітацию, нервовий біль голови, і всї слабости нервового системy. Єго добродійний вплив видно вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька день.

Коштує долярa, при чім ґаранпує ся, що принесе стілько користи, що найлїпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто в родинї, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлїпшого средства против слабостям. Пришли доляра, а ми пішлемо тобі оплачений оден Електричний Діяментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилїчив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много лїт; тепер есьм здорова. Діям. Електр. Хрест вилїчив мене. Каролїна М Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов Папове: Вже 3 місяцї ношу Діям. Електр. Хрест. Давнійше мав я болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипцї. Тепер чуюсь зовсім добре. З поважанем. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

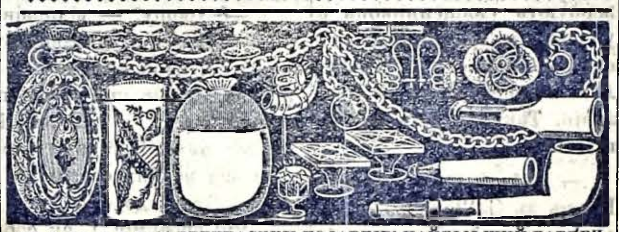
327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранциєю на 20 лїт, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинцї. Всім любителям тої класи годинки даємо в протигу найблизших 60 днів зовсім даром слїдуючі краснї подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошна експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане єще кишенковий ніж даром і всї річи оплаченї реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебании.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Зводки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины въ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ

ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить каждый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВÔНЪ ПÔШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черева нашою працею.

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильвенін.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17702 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блокъ вôдъ рускои церкви, 808 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 123

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожь свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

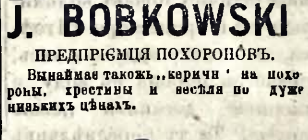
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантуе.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также „керичи" на похороны, хрестины и весѣля по дуже нижьскихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S
(Трометтеръ)

Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ.

Въ каждôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй компаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лінік дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдѣ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Перше-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжъ 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Вошнера все дешево
„Суты" въ модôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
8-19 „Ґеравть, дурный гою!"

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ

на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.